

>>>

[Přivedení k tématu víry bez předmětu skrze Marxsen a Ebelinga]

Na začátku příliš – ve filosofii – nezáleží, ale přece jenom je zapotřebí nějak začít a dát takovému začátku určitou věrohodnost (aby nebyl zcela nahodilý). Celý problém vlastně spočívá v tom, navázat nějak na povědomí určitého kruhu lidí (buď co nejširšího anebo nějak blíže vymezeného). K prehistorii toho, proč jsem si postavil otázku právě takto (totiž zda je možná filosofická reflexe víry, která by se v ničem neopírala o theologickou reflexi víry a o teologii vůbec), by bylo třeba uvést, jak se ve mně probouzela jistá tušení, jak jsem byl nakloněn hledat problém spíše jedním směrem než směry ostatními atd. Vlastním a rozhodujícím momentem zvratu bylo nahlédnutí, zprostředkované nejprve Marxsenem a potom jeho učitelem Ebelingem, na kterého se ve své knížečce odvolává. Ebeling se totiž metodicky soustředil z celého Nového Zákona na synoptiky a v rámci synoptiků na tzv. logie, tj. na místa takřkajíc nejautentičtější, Ježíšově kruhu, činnosti i jeho výkladům nejbližší a s co největší pravděpodobností opravdu a věrohodně pocházející buď z úst samotného Ježíše nebo alespoň jeho způsob vyjadřování věrně napodobující (a tudíž s vyloučením všech dodatečných zápisů a formulací, neřkuli interpolací). A tu dochází Ebeling k tomu, že v tomto prostředí, jež se těsně přimykalo k osobě a působení Ježíšově, bylo zvykem mluvit o víře „absolutně“, tj. aniž by se vůbec cítila potřeba upřesnit, o jakou víru jde, poukazem na nějaký její předmět. Z bližší analýzy lze navíc dovodit, že tuto okolnost nelze relativizovat nějakým odvysvětlením, jako že to tehdy bylo tak samozřejmé, že o tom nebylo ani zapotřebí mluvit. Nikoliv: o víře bez jakéhokoliv vymezení a upřesnění se mluví v případech, kdy nebylo možné nějakou „správnou“ víru předpokládat, potože šlo o osoby, které nebyly počítány k lidu izraelskému (např. ze Samaří) anebo které bylo docela jednoznačně možno označit za pohany (římský setník). Z toho vyplýval jediný možný závěr: pod slovem „víra“ se v Ježíšově kruhu rozumělo něco jiného, než jak tomuto slovu rozumíme obecně dnes.

15. V. 87

870515

<<<

>>>

[Přípravné poznámky k vystoupení na téma, co je filosofie]

„Nikdy neber vážně problémy se slovy a jejich významem. Vážně je třeba brát jen pochybnosti o faktech a tvrzení o faktech...“ (Karl Popper, *Unended Quest*, „Věčné hledání“, Brno 1988, str. 13 kap.7.)

„Čím více bude lidstvo pokračovat, tím více bude filosofie lidovou a tím více bude lidovost jejím ideálem.“ (Em. Rádl, *DF I*, 1932, s.)

je třeba „viděti filosofické problémy doma“ (Em.Rádl)

Rétorika – pěstování mluvy a zapomínání na řeč

Sofistika – zneužívání jazyka proti řeči

Tradice myšlenky „vítězné (či vítězící) pravdy“ a tradice „pythagorejského“ pojetí filosofie (přesně a zaručeně: Platón v *Symposiu*): pravda jako něco, co filosofie „nemá“ a „mit“ nemůže (ve vlastnictví, v držení). Ovšem:

funkce Eróta spočívá v toužebné snaze, směřující k pravdě; naproti tomu vítězná pravda je výzvou k zápasům (především duchovním a myšlenkovým) na tomto světě, aby se pravda uplatnila a prosadila, „uskutečnila“ výzva ke „skutkům“.

Tradice je něco jiného než uchovávání nějakého muzeálního souboru myšlenek. Filosofie může a dokonce musí být rozhovorem s významnými filosofy minulosti, nikoliv jen jejich historickým traktováním. Proto výklad dějin filosofie je jen čímsi služebným, usnadňujícím cestu k setkání s dávnými i nedávnými mysliteli, ale sám ještě je tak málo takovým setkáním, jako je cestovní průvodce (bedekr) skutečným setkáním s jinými zeměmi a národy.

Interpretace nějakého staršího nebo nedávného filosofa je filosofickou interpretací jen tenkrát, když je vedena jako dialog s oním myslitelem. Někaké ztotožnění s ním, podobné hercovu ztotožnění s postavou hry, je pro filosofie a filosofa problematické a nebezpečné. (A už nic nemluvíme o vštípení rozsáhlých míst z onoho filosofa do paměti a schopnost recitovat jeho vlastní slova – to už vůbec není filosofie, i když to pro filosofa a pro filosofie zejména kdysi mohlo mít velký význam.)

5. 12. 87

871205

<<<